

«شرق» ضرورت احیای برجام را برای سال ۱۴۰۲ بررسی می‌کند

منطقه «خاکستری»

۱۴۰۱ و اوایل فروردین سال جاری باقری‌کنی را با سه عضو اروپایی برجام باید در این راستا مورد ارزیابی قرار داد.

پیرو نکته غلامرضا کرمی در هفته پایانی اسفندماه ۱۴۰۱ بود که اخباری دال بر دیدار علی باقری‌کنی، معاون سیاسی وزیر امور خارجه ایران، با دیپلمات‌هایی از آلمان، فرانسه و انگلیس در اسلو منتشر شد. آن‌گونه که دولت سیزدهم روی این دیدارها مانور داد، محوریت گفت‌وگوها روی تلاش برای ازسرگیری مذاکرات احیای برجام قرار داشت. در مقابل و به فاصله ساعتی بعد حساب کاربری وزارت امور خارجه آلمان در توئیتر، گفت‌وگوی دیپلمات‌های سه کشور اروپایی (آلمان، انگلیس و فرانسه) با ایران در نرروز را تأیید کرد؛ اما موضوع آن را بی‌ارتباط با احیای برجام دانست.

وزارت خارجه آلمان این توییت را در واکنش به برخی گزارش‌ها که مدعی شده بودند علی باقری، مذاکره‌کننده ارشد هسته‌ای ایران، در نرروز با مدیران سیاسی وزارت خارجه انگلیس، فرانسه و آلمان و انریکه مورا، معاون مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، دیدار و درباره احیای برجام صحبت کرده‌اند، منتشر کرده است. برلین با وجود این، مدعی شده این گفت‌وگو به مسائلی غیر از برجام اختصاص داشته است. در این توییت آمده است: «بله، جلسه‌ای بین دیپلمات‌های انگلیس، فرانسه و آلمان و طرف ایرانی برگزار شده تا موضعمان را درخصوص نقش ایران در برخی از حوزه‌ها روشن کنیم؛ اما هنوز خبری از هیچ مذاکره دیگر، حتی درخصوص برجام نیست».

به موازاتش روزنامه الشرق‌الاوسط جزئیاتی از دیدار علی باقری‌کنی با دیپلمات‌های اروپایی در اسلو منتشر کرد. برخی منابع در وزارت خارجه آلمان در گفت‌وگو با الشرق‌الاوسط دیدار هفته گذشته علی باقری، معاون سیاسی وزیر امور خارجه ایران با دیپلمات‌هایی از آلمان، فرانسه و انگلیس در اسلو را تأیید و اعلام کردند که گفت‌وگوهای آنها بر مسئله بررسی غنی‌سازی اورانیوم در سایت فردو بود و اساسا به مسئله احیای برجام پرداخته نشد.

با استناد به این نکته، غلامرضا کرمی ضمن آنکه بر گفته پیشین خود مبنی بر تمایل و تلاش ایران برای ازسرگیری مذاکرات احیای برجام تأکید کرد، در ادامه کپ‌گفتش با «شرق» از احتمال دوم هم سخن گفت. به این معنا که از نگاه تحلیلگر حوزه بین‌الملل، تهران فعلا با توجه به فشار کنونی، حداقل به ازسرگیری مذاکرات با غرب روی خوش نشان می‌دهد تا ضمن بهبود فضای اقتصادی داخلی، از فشار، تعلیق و تحریم هفت ماه اخیر بکاهد.

در ادامه این ارزیابی‌های کرمی، جواد ترابی هم به‌عنوان دیگر کارشناس در گفت‌وگو با «شرق» موضوع مهم‌تری را مطرح می‌کند. به باور او سال ۱۴۰۲ سال سرنوشت‌سازی برای برجام، پرونده فعالیت‌های هسته‌ای و در کل سیاست خارجی ایران است؛ چراکه امسال سال پایان تحریم‌های تسلیحاتی علیه ایران بنا بر قطع‌نامه ۲۲۳۱ است؛ این گزاره‌ای که به باور تحلیلگر حوزه سیاست خارجی،

دست یابند، شاید به سمت مسیر احتمالی بعدی که فعال‌شدن مکانیسم ماشه است بروند، دور از ذهن نباشد.

در کنار این نکته، جواد ترابی به موضوع مهم‌تری هم می‌پردازد که ناظر به تقلاهای ناتناپهو است. از این رهافت، تحلیلگر مسائل برجامی عنوان می‌دارد که هرچه به افق‌های برجامی در مهر ماه و دی ماه ۱۴۰۲ نزدیک‌تر شویم، بدون شک اسرائیل فارغ از اینکه چه دولتی و چه نخست‌وزیری روی کار باشد، خود را به آب و آتش می‌زند که این توافق را برهم بزند. با این وصف، این تحلیلگر به سناریوهای متعددی از تلاش اسرائیل برای فشار بیشتر به آمریکا و اروپا گرفته تا تهدید آژانس و حتی حمله نظامی، ترور، خرابکاری هسته‌ای و... اشاره می‌کند.

ازاین‌رو مفسر حوزه برجامی، سال ۱۴۰۲ را آستان اتفاقات مهم درباره توافق هسته‌ای می‌داند. با این ارزیابی، ترابی خاطرنشان می‌کند که حدود دو ماه دیگر یعنی خرداد ماه نشست شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی برگزار می‌شود و براساس توافق چهاربندی اسفند سال گذشته میان ایران و آژانس باید پرونده سه مکان مورد ادعای آژانس نیز بسته شود تا عملا یکی از عوامل اصلی بن‌بست در مذاکرات هسته‌ای که بیش از شش ماه است به بن‌بست خورده، حل‌وفصل شود.

البته طبق توافق اسفند میان تهران و وین قرار بود نشست فنی در تهران برگزار شود که تا به اکنون خبری از سفر هیئت آژانس به تهران نیست؛ ولی حمید اسماعیلی در ادامه گفت‌وگویش با «شرق» از اهمیت این سفر و دستاورد آن برای نشست فصلی در خرداد ماه می‌گوید؛ بنابراین به نظر این تحلیلگر در یک نگاه وسیع‌تر، غرب اکنون در میانه یک بحران هسته‌ای در حال تشدید است. در نتیجه با وجود تمام اتفاقات مثبت بعد از توافق یکن و تحولات در منطقه، اسماعیلی تصریح می‌کند که تهران برای برون‌رفت از وضعیت فعلی باید روی برجام تمرکز کند. در سایه این نکته مذاکرات هسته‌ای و احیای برجام همچنان «اولویت» و «اولیت» سیاست خارجی تهران برای ۱۴۰۲ خواهد بود.

تهران بعد از توافق سه‌جانبه یکن و احیای روابط با عربستان، شاید نیم‌نگاهی مثبت به تقویت مناسبات منطقه‌ای دارد؛ اما بی‌شک سه موضوع کلان سال گذشته را که چالش‌های سیاست خارجی تهران در ۱۴۰۱ محسوب می‌شدند، همچنان روی میز دارد. ازاین‌رو بدیهی است که تهران تمام تحرکات و توافقات روزها و هفته‌های منتهی به سال ۱۴۰۲ را زمینه‌ای برای حل‌وفصل موضوع اصلی یعنی احیای برجام قرار دهد که البته تا به اکنون توفیقی برای ایران در بر نداشته است

هم مورد اشراف اروپا و آمریکااست و هم بازیگران منطقه‌ای مانند عربستان و به‌خصوص اسرائیل هم به آن آگاه‌اند؛ پس ترابی اعتقاد دارد تهران تمام تلاش خود را خواهد داشت که با مذاکرات از سر گرفته شود یا با آژانس، فضای شکننده کنونی را تا زمان پایان تحریم‌های تسلیحاتی ادامه دهد و از تلاش برای پایان عمر برجام به صورت رسمی جلوگیری کند.

از ۲۶ دی ۱۴۰۱ هشتمین سال برجام هم آغاز شده و تا ۲۶ دی ۱۴۰۲ ادامه دارد. در مهرماه سال جاری تحریم‌های تسلیحاتی شورای امنیت ازجمله تحریم‌های حوزه موشکی ذیل قطع‌نامه ۲۲۳۱ که ضمن برجام است، پایان می‌یابد و به دنبال آن در دی ماه امسال نیز باید تحریم‌های تسلیحاتی اروپا علیه ایران خاتمه پیدا کند. مضافا براساس قطع‌نامه ۲۲۳۱ بسیاری از محدودیت‌های فنی هسته‌ای ایران در پایان سال هشتم منقضی می‌شوند. با توجه به نکات فوق، جواد ترابی در ادامه تحلیل خود به «شرق» روی این نکته تأکید جدی دارد که اگر به هر دلیلی واشنگتن و ترونیکی اروپایی نتوانند تا زمان مدنظر به توافق مطلوب خود با تهران

The Longines Legend Diver Watch

Elegance is an attitude

لونجین
LONGINES

SARMAN CO.

1832 Dr. Shariati Ave. Next to Pol-E-Roomi Tehran IRAN

Tel.: +98 21 226.137.52